

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1038/2025
09.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића Милене Рашић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Фриесе Александра, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Великој Плани К. 309/21 од 26.01.2024. године и Вишег суда у Смедереву Кж1 70/24 од 17.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 09.09.2025. године, већином гласова донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Фриесе Александра, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Великој Плани К. 309/21 од 26.01.2024. године и Вишег суда у Смедереву Кж1 70/24 од 17.12.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани К. 309/21 од 26.01.2024. године окривљени АА, у ставу I, оглашен је кривим због извршења кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ и осуђен на новчану казну у износу од 40.000,00 динара коју је дужан да плати у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, уз упозорење да ће у случају да новчану казну не плати у остављеном року иста бити замењена казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне бити одређен један дан казне затвора, а уколико окривљени плати само део новчане казне, суд ће остатак казне сразмерно заменити казном затвора, а ако исплати остатак новчане казне извршење казне затвора ће се обуставити. У ставу II изреке пресуде окривљени АА ослобођен је од оптужбе да је извршио кривично дело увреда из члана 170. став 1. КЗ, док је у ставу III одбијена оптужба у односу на окривљеног АА да је извршио кривично дело лака телесна повреда из члана 122. став 1. КЗ. Одлучено је о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Вишег суда у Смедереву Кж1 70/24 од 17.12.2024. године у ставу I изреке одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА и пресуда Основног суда у Великој Плани К. 309/21 од 26.01.2024. године, потврђена у ставу првом изреке. У ставу II изреке усвојена је жалба приватног тужиоца ББ и његовог пуномоћника адвоката Душице Лепојевић и пресуда Основног суда у Великој Плани К. 309/21 од 26.01.2024. године укинута у ставу II и III изреке и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

Против правноснажне првостепене и другостепене пресуде у ставу I изрека захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - адвокат Фриесе Александар, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном суду или укине другостепену пресуду у ставу I и предмет врати на поновно одлучивање другостепеном суду или исте преиначи тако што ће одбити оптужбу за кривично дело увреда из члана 170. став 1. КЗ, јер се у конкретном случају, ради о ствари која је већ правноснажно пресуђена или донети ослобађајућу пресуду за кривично дело увреда из члана 170. став 1. КЗ, јер дело које је предмет оптужбе није кривично дело.

Врховни суд је, на основу члана 488. став 1. ЗКП, доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, те је на седници већа коју је одржао без обавештења јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са пресудама против којих је поднет захтев, те је по оцени навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Бранилац окривљеног у поднетом захтеву за заштиту законитости указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП и наводи да је окривљени оглашен кривим за дело о којем је раније већ правноснажно пресуђено, те да је суд учинио повреду начела „ne bis in idem“. У вези са изнетим, бранилац наводи да је окривљени побијаном пресудом оглашен кривим због извршења кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, док је са друге стране окривљени пресудом Прекршајног суда у Смедереву, Одељење у Великој Плани Пр 6008/21 од 20.02.2023. године, која је потврђена пресудом Прекршајног апелационог суда у Београду Прж 6459/23 од 28.03.2023. године оглашен одговорним због извршења прекршаја из члана 9. став 1. Закона о прекршајима.

По ставу Врховног суда, неосновано бранилац окривљеног указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, а ово из следећих разлога:

Наиме, из списка предмета произлази да је у вези критичног догађаја од 25.04.2021. године против окривљеног вођен прекршајни поступак по захтеву за покретање прекршајног поступка број 1-603-00075/21 од 05.05.2021. године од стране Министарства унутрашњих послова Републике Србије, ПУ Смедерево, ПС Велика Плана због прекршаја из члана 9. став 1. Закона о јавном реду и миру, који је правноснажно окончан пресудом Прекршајног суда у Смедереву, Одељење у Великој Плани I-08 Пр.бр. 6008/21 од 20.02.2023. године, која је потврђена пресудом

Прекршајног апелационог суда 111-Прж.бр. 6459/23 од 28.03.2023. године. Означеном пресудом окривљени АА оглашен је одговорним због извршења прекршаја из члана 9. став 1. Закона о јавном реду и миру и осуђен на новчану казну у износу од 30.000,00 динара, коју је дужан да плати у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, а уколико то не учини суд ће на основу члана 315. Закона о прекршајима посебним решењем одлучити о начину извршења неплаћене новчане казне. Означеном пресудом Прекршајног суда у Смедереву окривљени АА оглашен је одговорним што је дана 25.04.2021. године око 17,30 часова у ... Селу у улици ... број .. нарушавао јавни ред и мир на тај начин што је дошао испред куће оштећеног ББ где је након краће вербалне расправе физички насрнуо на истог и том приликом му задао два ударца отвореном шаком у пределу груди услед чега је оштећени пао на земљу.

Насупрот томе, у чињеничном опису радње извршења кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, за које је побијаном правноснажном пресудом окривљени оглашен кривим, а које је окривљеном стављено на терет у предметном кривичном поступку, приватном тужбом приватног тужиоца ББ поднетом преко пуномоћника адвоката Душице Лепојевић дана 26.07.2021. године, наведено је да је окривљени дана 25.04.2021. године око 17,30 часова у ... Селу, у улици ... испред фудбалског игралишта док је приватни тужилац пролазио управљајући својим аутомобилом веома споро због јако узаног дела пута који је био сужен услед паркираних аутомобила са обе стране пута у стању урачунљивости намерно увредио приватног тужиоца више пута речима „ударио си ми ауто, будало, је..м ти мајку, је..м ти сестру, видећеш, запамтићеш ме“ при чему је био свестан дела, хтео његово извршење и свестан забрањености.

Имајући у виду наведено, у конкретном случају, неспорно је да су против окривљеног АА поводом истог догађаја, једно време паралелно вођена два поступка и то прекршајни, који је покренут подношењем захтева за покретање прекршајног поступка МУП РС, ПУ Смедерево, ПС Велика Плана број 1-603-3075/21 од 05.05.2021. године, а који поступак је правноснажно окончан доношењем пресуде Прекршајног суда у Смедереву, Одељење суда у Великој Плани I-08 Пр.бр. 6008/21 од 20.02.2023. године, потврђена пресудом Прекршајног апелационог суда Прж бр. 6459/23 од 28.03.2023. године, којим је окривљени оглашен одговорним због прекршаја из члана 9. став 1. Закона о јавном реду и миру и кривични поступак по приватној кривичној тужби приватног тужиоца ББ поднетој преко пуномоћника адвоката Душице Лепојевић дана 26.07.2021. године, који је окончан доношењем побијаних правноснажних пресуда, којим је окривљени у ставу I изреке оглашен кривим због извршења кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, прописано је да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву, одредбом да нико не може бити гоњен и кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело. Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП, којим је прописано да нико не може бити гоњен за

кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, прописано је да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе, док је у ставу 2. прописано да одредбе претходног става не спречавају поновно отварање поступка у складу са законом и кривичним поступком дате државе, ако постоје докази о новим или новооткривеним чињеницама, или ако је у ранијем поступку дошло до битне повреде која је могла да утиче на његов исход.

Уважавајући судску праксу Европског суда за људска права (одлука А. и Б. против Норвешке број 24130/11 и 29758/11 од 15. септембра 2016. г.), Уставни суд Републике Србије у својој одлуци Уж – 3312/2016 од 05.04.2018. године, поставио је критеријуме на основу којих се врши оцена да ли вођење поступка против окривљеног због дела које произлази из истих чињеница представља повреду начела *ne bis in idem*, а ти критеријуми су: 1) да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је забрањена санкција у прекршајном поступку по својој природи казненоправна, 2) да ли су дела због којих се окривљени гони иста (*idem*), 3) да ли је постојала двострукост поступка (*bis*), 4) да ли су два поступка довољно тесно повезана у садржинском и временском погледу, да могу представљати једну заокружену целину, а у оквиру којег је потребно утврдити следеће критеријуме: да ли су се у различитим поступцима оствариле усклађене сврхе које се међусобно надопуњују и чине један јединствени поступак, те се тим поступцима обухватају различити аспекти противправног понашања; да ли је дуалитет тих поступака предвидљива последица истог оспораваног понашања; да ли су ти поступци вођени на начин како би се што више избегло дуплирање у прикупљању и оцени доказа сарадњом између различитих надлежних тела, те да ли је казна изречена у поступку који је први правноснажно окончан узета у обзир у поступку који је касније правноснажно окончан.

Код испитивања првог услова, за који је потребно утврдити да ли се конкретно прекршајни поступак односио на дело које је по својој природи кажњиво дело, што се утврђује применом „мерила Енгел“, која су постављена у утврђеној судској пракси Европског суда за људска права (одлука Енгел и други против Холандије од 08.06.1976. године), Врховни суд је оценио да је прекршајни поступак вођен за дело које по својој природи и тежини и сврси забрањене санкције представља кажњиво дело.

У вези другог услова – питања утврђивања идентитета дела, Врховни суд констатује да је у прекршајном поступку окривљени оглашен одговорним због прекршаја 9. став 1. Закона о јавном реду и миру, који је извршен на начин описан у цитираном чињеничном опису из решења Прекршајног суда у Смедереву, Одељење у Великој Плани I-08 Пр.бр. 6008/21 од 20.02.2023. године, док је окривљени у кривичном поступку осуђен због извршења кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, које је извршено на начин описан у чињеничном опису дела датом у изреци првостепене пресуде Основног суда у Великој Плани К. 309/21 од 26.01.2024. године. Поређењем чињеничних описа прекршаја и кривичног дела закључује се да се опис кривичног дела односи на истог окривљеног и исти животни догађај који се одиграо у

истом временском и просторном оквиру, као и догађај описан у наведеној пресуди Прекршајног суда у Смедереву, Одељење суда у Великој Плани, с тим што постоји разлика у погледу радње извршења кривичног дела.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је утврдио да је предмет прекршајног и кривичног поступка био један животни догађај, у којем су се остварила обележја два различита деликта.

Испитујући да ли је постојала двострукост поступка, Врховни суд је утврдио да је догађај који је пресудом Прекршајног суда у Смедереву, Одељење суда у Великој Плани I-09 Пр. бр. 6008/21 од 20.02.2023. године, којим је окривљени оглашен одговорним због прекршаја из члана 9. став 1. Закона о јавном реду и миру стекао својство *res iudicata*, пре правноснажног окончања кривичног поступка доношењем побијане другостепене пресуде Вишег суда у Смедереву Кж1 70/24 од 17.12.2024. године. Код наведених околности Врховни суд налази да је, у конкретном случају, постојала двострукост поступка.

Примењујући последњи критеријум, односно испитујући да ли су два поступка довољно тесно повезана у садржинском и временском погледу или та веза не постоји, Врховни суд је нашао да су оба поступка имала усклађене сврхе које се међусобно допуњују и чине један јединствени поступак (прекршајна санкција представља реакцију на то што окривљени описаном радњом нарушава јавни ред и мир и представља средство одвраћања од непридржавања прописа којима се штити јавни ред и мир, док кривична санкција није само средство одвраћања, већ има и сврху кажњавања за радњу која није обухваћена радњом прекршаја), као и да је вођење два поступка уз могућност кумулативног изрицања висине различитих казни било предвидиво за окривљеног.

Поред изнетог, у конкретном случају, облик заштите код прекршаја за које је окривљени оглашен одговорним пресудом Прекршајног суда у Смедереву, Одељење суда у Великој Плани I-09 Пр. бр. 6008/21 од 20.02.2023. године представља јавни ред и мир, док је заштитни објект код кривичног дела увреда за које је окривљени оглашен кривим правноснажним побијаном пресудом Основног суда у Великој Плани К. 309/21 од 26.01.2024. године част и углед неког лица, његово право на част, тј његово право на поштовање његове личности. То даље значи да су заштитни објекти код кривичног дела и прекршаја различити тако да оба поступка могу да имају усклађене сврхе који се међусобно допуњују и чине јединствени поступак.

На овом месту, Врховни суд посебно указује, да су два поступка имала комплементарну сврху кроз одговор на различите аспекте понашања окривљеног – с једне стране „вређање“ , а са друге стране „ударање“ .

Стога су, по налажењу Врховног суда, неосновани наводи захтева за заштиту законитости, којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, односно повреду начела „*ne bis in idem*“.

Врховни суд је имао у виду и одлуке Врховног касационог суда Кзз 393/2019 од 18.04.2019. године и Врховног суда Кзз 427/2023 од 17.05.2023. године, на које се бранилац окривљеног у поднетом захтеву за заштиту законитости позива, али налази да исте нису од утицаја на конкретну кривичнопроцесну ситуацију у овом предмету,

имајући у виду да чињенични опис прекршаја и кривичног дела нису у битном описани на истоветан начин, са једне стране (Кзз 393/2019 од 18.04.2019. године) односно радња извршења кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ и прекршаја из члана 9. став 1. Закона о прекршајима су идентичне у предмету Кзз 427/2023, за разлику од овог предмета.

Поред изнетог, бранилац окривљеног као разлог подношења означава и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, коју образлаже наводима да је суд учинио прекорачење оптужбе, јер изрека приватне кривичне тужбе не садржи све елементе бића кривичног дела, јер су, у конкретном случају, субјективни елементи изостали - свест окривљеног о учињеном делу.

Изнете наводе захтева Врховни суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП је прописано да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници. Дакле, из цитиране законске одредбе произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела.

Прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева измену чињеничног описа дела, који је дат у оптужном акту додавањем нове радње извршења, односно веће криминалне воље окривљеног, на који начин се погоршава његов положај у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

Из диспозитива приватне кривичне тужбе неспорно произилази да је окривљени био урачуњљив и свестан противправности свог дела, али је желео извршење тог дела у намери да приватног тужиоца увреди, понизи, наруши тужиочев част и углед и наруши му мир и достојанство. Имајући у виду овакве наводе диспозитива приватне кривичне тужбе у односу на кривично дело увреда, још у приватној тужби су означени сви субјективни елементи кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим, а нижестепени суд је, по ставу Врховног суда, само термиолошки прилагодио изреку пресуде.

По налажењу Врховног суда, побијаним правноснажним пресудама није прекорачена оптужба, односно није повређен објективни, ни субјективни идентитет оптужбе и пресуде. Ово имајући у виду да су, у односу на окривљеног, битна обележја бића кривичног дела иста и у диспозитиву оптужног акта и у изреци пресуде, односно да постоји истоветност субјективних и објективних елемената предметног кривичног дела из изреке пресуде са чињеничним описом радње дела датог у оптужном акту приватног тужиоца.

Прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева измену чињеничног описа радње извршења кривичног дела окривљеног које су описане у оптужном акту додавањем више криминалних активности, односно додавањем веће криминалне воље окривљеном, којим се отежава положај окривљеног у погледу правне оцене дела или кривичноправне санкције, а што се, у конкретном случају, није догодило.

Сходно изнетом, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник,
Ирина Ристић, с.р.**

**Председник већа - судија
Мирољуб Томић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**